

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancațe nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se returnează.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și în
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.,
Max. Augenthaler & Emmerich Lechner,
Heinrich Schalek, Rudolf Mosse,
A. Oppelka Nachf., Anton Oppelka.
In Budapesta: A. V. Söbörger,
Eckstein Bernat, In Ham-
burg: Marold & Lismanik.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
cundă garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 8-a o
soriă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgului Nr. 30, eteșit
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 48.

Brașov, Miercuri 1 (14) Martie.

1900.

Maghiarii și naționalitățile.

II.

De ce, în cestiunea naționalită-
ților nu se poate face nici un pas
înainte în partea de dincoace ungară
a monarhiei? De ce, când se face
discușiune în dietă asupra acestei
ceștiuni, — și acesta se întâmplă
mai în fiecare an cel puțin odată
de două-ori — nu se vorbește nic-
odată în meritul ei, și se constată
numai de regulă, că nu se poate re-
solva, sau mai bine zis, că nu e
nevoia, ba este chiar în contra in-
tereselor maghiarismului dominant,
de-a fi rezolvată în mod firesc?

Răspunsul e foarte ușor și e dat
deja de douăzeci de ani chiar de
cătră Maghiarul distins, fost condu-
cător de partid Ludovic Mocsary,
care a constatat înaintea dietei,
atunci când s'a inaugurat nenoroci-
tul period al maghiarisării forțate,
că Maghiarii nu acceptază situați-
unea, că Ungaria este un stat poli-
glot.

De când s'a pus în lucrare de
cătră guvern și legislațiunea ungu-
rescă crearea unui sistem nou de
legi, cu tendința apriată și hotărâtă
de maghiarisare, de atunci s'a sfri-
șit cniar cu posibilitatea de a se sta-
bili o înțelegere și o împăciuire fiă
eât de slabă între Maghiarii și na-
ționalități. Efectul legilor dela 1868,
— legi mai conciliante, cari se ba-
sau încă pe principiul, că în Un-
garia trăesc diferite naționalități, cari
țin tare la individualitatea lor și că-
rora trebuie să li-se lase dér ore-
care puțință de a-și desvolta această
individualitate — a fost zădărnici
deja la 1879 prin votarea și pune-
rea în vigore a legii pentru intro-
ducerea forțată a limbii maghiare
în școlile populare ale naționalită-
ților. Maghiarii n'au mai vrut să scie
de caracterul poliglot al statului, nu
s'au mulțamit cu privilegiile, pe care

legea le dă limbii maghiare în stat,
ci au pretins domnirea ei absolută,
cu escluderea totală a dreptului de
limbă al naționalităților, și de aci
încolo guvern și legislațiunea au por-
nit de-a rupe capul pe povirni-
șul creării „statului unitar național
maghiar“.

După legea de maghiarisare dela
1878 a urmat cea dela 1883 privi-
tore la școlile secundare, apoi au
urmat de-arândul legile pentru „kiș-
dedov“-uri, salarisarea învățătorilor
etc. până la legea cea mai nouă,
care stabilește, că numai acela poate
fi jurat în Ungaria, care scie ungu-
resce, lege prin care se desființază
de fapt nu numai principiul funda-
mental al legii de naționalitate dela
1868, dér chiar și libertatea indivi-
duală și cetățenescă a locuitorilor de
naționalitate nemaghiară.

Förte nimerit dicea Mocsary la
1879, că legea de naționalitate dela
1868 nu pretinde ca cetățenii de na-
ționalitate română, slovacă etc. să-și
insușească limba maghiară, și că dacă
se va decreta legea pentru introdu-
cerea limbii maghiare în școlile lor
popolare, cum s'a și întâmplat, cei
dela putere vor pute dice: étă, acum
fiă-care are ocașiune de-a învăța
limba maghiară; acum trebuie să
scie fiă-care unguresce, prin urmare
nu mai este de lipsă a-se întrebuița
în afacerile publice altă limbă, de-
cât cea maghiară, consecința va fi,
că se va delătura dispozițiunea legii
dela 1868 cu privire la dreptul de
limbă al popoarelor nemaghiare.

Și ore n'a avut dreptate Mo-
csary? N'avem decât să ne aducem
aminte de faimosele circulare adre-
sate președinților de tribunale de
cătră superiorii lor în cestiunea „de-
plinei validității a limbii statului“,
pentru-ca să ne convingem, că în-
tr'adever așa s'a întâmplat, cum a
preșis Mocsary.

E învederat prin urmare, că forța

care apasă asupra naționalităților, își
are isvorul său principal în sistemul
de legi maghiarisătore.

Până ce va dăinui acest sistem
de legi, nu-i modru de a-se afla
cheia pentru o rezolvare pacinică a
ceștiunei naționalităților.

Bucovina slavă, ori română?

Sub acest titlu a scris de cu-
rând diarul Germanilor radicali na-
ționalali „Ostdeutsche-Rundschau“ din
Viena un articol, de care se ocupă
„Patria“ de Vineri. Numitul diar
german, luând drept punct de ple-
care vorbirile rostite în parlamen-
tul austriac relativ la Bucovina, dice:

„Bucovina este pământ slav și slav tre-
buie să rămână“ — astfel a strigat un de-
putat rutean în ședința dela prima Martie
1900. Afară de Bucovina, unde lupta din-
tre Ruteni și Români pentru egemonia în
acea țară nu este decât puțin său de loc
cunoscută, cuvintele aceste în alt loc cu
greu vor fi băgate în seamă și înțelesul lor
mai adânc cu greu va fi pătruns.

Și totuși ori și cui trebuie să-i bată
la ochi gravitatea, cu care oratorul se de-
clară Rutean, mai ales însă panslav, între-
bând, că ce va urma cu ceilalți Slavi ai
Austriei, cu Polonii și Cehii în Moravia,
cu Slavii de Sud în țările Alpilor, cu cele
trei milioane de Ruteni, dacă va succede
impăcarea între Germanii și Cehii Boe-
miei?

Și cu toate, că D-sa îi numi pe acești
Ruteni Slavii cei mai maltratați ai Aus-
triei, el ocoli cu multă precauțiune stările
de lucruri din Galiția, unde partea prepon-
derantă a rutenismului Austriei geme sub
cruța polonă, mărginindu-se asupra Buc-
ovinei, pe care o reclamă pentru Ruteni, cu
tote că chiar după propria sa taxare acolo
trăesc 200,000 de Români“...

Discutând apoi broșura: „Slavisarea
Bucovinei în secolul al XIX-lea“, organul
menționat documentează iminentul pericol
al totalei slavisări a acestei țări, și rele-
vând toate fazele suferinței, prin cari a tre-
cut și trece poporul românesc al Bucovi-
nei, adaugă următoarele:

„Ce sörte îi așteptă pe Germani, în
cas dacă aceste tendințe de slavizare vor
isbui să reușească, e aproape de mintea

omului. Și bine înțeles, nu numai de Ger-
manii Bucovinei, cari după cum dovedesc
autorul broșurei, n'au nimic a teme din
partea inofensivilor Români, scuit fiind din
contra, că în cazul victoriei Rutenilor limba
de oficiu germană ar dispărea imediat, în-
locuindu-se prin cea ruteană, lucru ce ar
ave drept inevitabilă urmare rutenizarea
funcționarismului; oi și pentru totalitatea
germanismului Austriei nu poate fi indife-
rent, decât va învinge o politică, care vede
misiunea Austriei în apărarea popoarelor
slave ale apusului atât contra Moscoviți-
lor, precum și a Germanilor“.

„Frontierele „Austriei noastre germane“,
încheia „O. R.“, sunt circumscrise prin pro-
gramul dela Linz. Bucovina nu-i cuprinsă
în ea. Din cauza acesta însă, sörtea și țin-
tuta Germanilor din Bucovina nu ne poate
fi indiferentă, precum na ne este nici cea
a Germanilor din Ungaria și Transilvania.

Dacă Românii le reproșază Germani-
lor din Bucovina, că aceștia sprijinesc es-
pansiunea rutenă în Bucovina, noi cre-
dem, că înainte de toate acușății ca atari
ar trebui întâi interogați. Inse autorului
broșurei i-ar fi fost mai aproape discutarea
ciudatei atitudinii a deputaților români din
parlament, cari în frunte cu d-l Lupul merg
braț la braț cu Polonii și Rutenii poloni-
sați, Slavii de Sud și Cehii.

Dacă comunul pericol apropiă omenii
de oaltă, atunci Românii în Viena trebuie
să fiă pe partea Germanilor și nu pe a ace-
lora, cari vor să facă din Austria un stat
al Slavilor apuseni“.

Reproducând aceste aserțiuni
ale foicei radicale germane din Viena,
diarul român din Cernăuți le apre-
țiează în modul următor:

„Patria“ admite, că două fracțiuni
numeric slabe ale populațiunei Bucovinei,
chiamate a se sprijini reciproc, Românii și
Germanii, sunt espuse în aceeași măsură
pericolului slavisării, constată însă tot-o-
dată aparițiunea curiosă, după care cu toate
astea deputații români bucovineni pășesc
alături și solidari cu majoritatea slavă a
parlamentului, ér deputații germani din
țară luptă în dieta provincială umăr la
umăr cu Polonii și Rutenii în contra Ro-
mânilor. Găsesce förte justă observarea lui
„Ostdeutsche-Rundschau“, că pericolul co-
mun ar trebui să apropiă pe Români de
Germani, și apoi dice:

FOLLETONUL „GAZ. TRANS“.

Bătălia dela Brașov

întâmplată la 17 Iulie 1603.

— Urmare. —

Din castrul său din Barabanț, Moise
trimite soli prin tot Ardealul cu strict or-
din, ca toți nobilii și armașiții să se
adune la Bělgrad, la din contra se va da
ordin Tatarilor să prădeze țera. In urma-
rea acestui apel, și parte și din cauză, că
în Ardeal pe acel timp era mare lipsă de
cereale și era scumpete, se adună o mare mul-
țime de armașiști în castrul lui Moise, în-
tre cari erau mulți dintre cei mai de că-
peteniă nemeși, cari începură a părăsi par-
tida împăratului.

La ordinul lui Moise, care avea lipsă
de bani și cereale pentru întreținerea ar-
matei, întreprinde în același timp un Al-
bert Nagy, c'un despărțământ de oște, o es-
pedițiă pentru de a câștiga cele trebuin-
ciose. Ținta lui Nagy era Murș-Oșorheiul,
pe care îl și devastă cu desăvârșire. De
aci plecă spre Bistrița, dér acest oraș scăpă
de astă-dată de a fi prădat numai trimi-

țând înaintea acelor oșteți nechiamați că-
te-va buți de vin și mai multe vorbe bune
și promisiuni.

A 8-a zi de asediu, Moise întreprinde
un asalt asupra cetății, dér după o luptă
de patru ore este respins; Spinozza erupe
din cetate urmărindu-l și aprinde din nou
orașul. Focul favorizat de vânt se răspân-
desce și cuprinde întreg orașul, care, afară
de o singură biserică, devine prada flă-
cărilor.

Un bătrân fost general al lui Bathori
cu numele Borbely consiliază pe Moise să
încearcă pe calea negocierii a-și ajunge sco-
pul, după-ce cu forța nu ajunge nici la un
resultat, și luând misiunea de parlamentar
asupra sa, îi succede a îndupleca pe Spi-
nozza, care nici nu era pregătit pentru un
asediu mai îndelungat, ca să capituleze
sub condiția liberei eșiri. Cu bucurie se în-
voește Moise cu condiția pusă și vitelul
părăsesce cu restul soldaților săi cetatea,
ce o apărase cu atâta bravură, dér abia
ajunge la câmpul liber, când de-odată se
vede atacat fără de veste de o cetă mare
de Tatarî setoși de sânge și de pradă și,
după o luptă inegală susținută timp îndel-
lungat, îi succede în fine să scape cu pu-

ținți soldați în munți de unde luă calea
spre Oradea.

Moise ajuns în posesiunea reședinței,
primesce aici titlul de voevod al Ardealu-
lui, prin care act se înduplecă érași mai
mulți partisanii ai împăratului a trece în
partea lui.

Garnisóna Sabeșului, sub comanda
contelui Salm, ne mai simțindu-se sigură,
părăsesce orașul și plecă la Sibiu. Sebeșul
capitulă și se închină lui Moise.

Basta părăsesce Clușii și se închină
în castelul Gherla. Moise ridică castrele
dela Bělgrad și plecă pe urma lui Basta.
Ajuns la Gherla, dá ordin lui Nagy, ca cu o
mie de soldați să asedieze castelul, ér el
însuși plecă cu grosul armatei la Deși în
șesul Someșului mare.

Intr'aceea ajutorul, trimis de domnul
Șerbao spre apărarea intereselor împăratu-
lui, constător din 1700 de ostași cu 700
de caré, cu tot felul de material de război
sub comanda lui Farcăș Chiș (Român ma-
cedonean), ajunse până la Sighișora. Dér
de aci deja nu-i mai fú cu puțință a stră-
bate de-a dreptul peste Olușii în Ungaria,
căci Moise cuprinse deja Bělgradul și por-
nise însuși pe acea cale. Deoi Chiș decide

a demonstra c'un despărțământ de 200 de
ostași spre Clușii, ér cu grosul de a face
o diversiune spre nord, peste Bistrița, prin
șesul Someșului mare spre Ungaria, său la
cas nefavoritor a trece peste munți în
Marmația și de a căuta acolo legătură cu
Basta.

Moise, informat despre mișcările lui
Chiș, grăbise la timpul său de-a ajunge la
Deși, pentru de a-i tăia calea, căci și el
avea nevoie de material de război și caré.

Basta, care într'aceea scăpase din cas-
telul Gherlei, informat despre înaintarea lui
Chiș, trimite în grabă pe Baltazar Corniș
și pe Stefan Kendi cu toți haiducii, cei
pută aduna pe valea Someșului-mare în sus,
ca să ajutore pe Chiș să trecă cu bagagiul
în Ungaria. Aceștia ajung cu oștea lor ca
de vre-o 2000 de haiduci până la satul
Căpjan, nu departe de Deși. Moise trimite
în contra lor pe Stefan Redei cu 2000 de
Unguri și pe Cantimir Murza cu o cetă
mare de Tatarî. Aceștia surprind în dor
de zi pe haiducii, cari tăbăresc neasigurați,
fi bat și fi împrăștiți.

Intr'aceea Chiș se apropiă de Bistrița
și află pe cale despre înfrângerea ajutoru-
lui destinat lui, precum și că Moise stă cu

Förte just. Aşa ar trebui să fie. Putem destăinui, spre lămurirea Germanilor, că o mare parte a poporului românesc n'a fost şi nici nu e conştentă cu politica ataşării deputaţilor noştri către Slavi, cărora le-au prestat şi nopte servicii apröpe incompatibile cu demnitatea unui popor conştent de puterile sale. Chiar în rândul deputaţilor, ca atari, există de decenii întregi o fracţiune, ce a combătut şi combate această politică slavo-filă. Acea fracţiune din nefericire a rămas în minoritate.

Decem anume din nefericire. Căci dacă acea fracţiune învingea, sörtea poporului nostru negreşit, că era alta aşi; în tot cazul însă ea nu putea fi mai rea decum este“...

După acesta „Patria“ se întreabă, ce avantagiü resultă din ataşarea deputaţilor români la Slavi şi nu găseşte nici un avantajü.

„Dacă — dice — am făcut progrese când-va, le-am făcut alături cu Germanii, şi ca un Hormuzachi şi un Tomasciuc, cele mai alese spirite, ce le-am avut, au profesat acea politică germano-filă, ar trebui să fie pentru noi un îndemn mai mult pentru a-o urma“.

În fine întreabă, cum de Germanii bucovineni luptă alături cu Slavii, pe când fraţii lor luptă în parlament contra Slavilor. Şi de ce atăta ură a lor contra Românilor? Nu cum-va sunt şcoşele române rutenizate cauza acestei uri?

„Patria“ crede, că această ură este artificială şi s'a infiltrat duhurilor slabe şi servile de cărmaciul nefast al Bucovinei. Nu poporul german este ostil Românilor, ci reprezentanţii lui seduşi.

Discursul d-lui Eud. bar. Hormuzachi

rostit în camera imperială la 3 Martie a. c. n.

Éta discursul d-lui bar. Eudoxiu Hormuzachi în care rectifică espunerile dep. Nikolai Wassilko şi despre care discurs am făcut deja amintire:

Dep. bar. **Hormuzachi**: D-l dep. Nicolai cav. de Wassilko a susţinut în discursul său din şedinţa a 38 dela 1 Martie unele aserţiuni, pe cari absolut nu le pot trece cu vederea. D-l Wassilko între altele a dîs: „Aceste rătăcirî sunt cauza, că atunci deja se credea, că Bucovina este o ţară românească, şi sigur că jumătate din membrii acestei case cred astăzi încă, că Bucovina este o ţară românească, că în majoritatea ei este locuită de Români şi că Români au acolo un drept mai mare. Aceasta nu este adevărat. Bucovina după desvoltarea sa istorică este o ţară slavă şi Bucovina trebuie să rămână o ţară slavă“.

Fată cu acesta rectific factic, că Bucovina din trecut deja de istoricii cei mai recunoscuţi a fost ținută de o ţară română şi că aserţiunile greşite, cari le susţine d-l Wassilko, sunt a se ascrie numai ignoranţei sale în istoria adevărată a ţării. (Dep. Wassilko: De unde ai adunat d-ta cunoştinţele d-tale?) Rog a nu mă întrerupe. Voesc d-lor să vă servesc numai cu o mică dovadă, anume din rapörtele lunare ale comisunii statistice centrale din anul 1874 în care preşedintele de atunci al acelei comisuni, cunoscutul învăţat Dr. Adolf Ficker, într'un tractat despre Bucovina in-

duce şi următoarele (cetesee): „Şi împăratul Franz I a garantat la anul 1826 „organisaşiiunile particulare isvorite din constituţiunea şi praxa moldovenescă a acestei ţări etc.“ Din acesta reese clar, că această ţară, care a aparţinut înainte vreme Moldovei, a fost considerată de o ţară românească şi de către guvernul austriac.

D-l dep. cav. de Wassilko afirmă mai departe „că ei“ — adică Români — se nu deo ţării un caracter pe care ţara, în urma desvoltării sale istorice şi a referinţelor actuale, nici când nu-l are şi nici nu-l pöte avea“. Rectific deci factic, că acesta nu este adevărat.

Mai departe afirmă dep. cav. de Wassilko, că membrul „clubului român“, venerabilitatea sa d-l Zurkanovicz acum se numesc Turcan. Rectific de fact, că numele d-lui dep. Turcan din vechime a fost „Turcan“ şi că şi astăzi în comuna Vilaucea se află ruine de ale acestui domn şi familiei sale, cari s'au numit şi se oumesc şi de prezent Turcan.

Mai departe d-l dep. Wassilko susţine (cetesee): „Astăzi aveţi în Bucovina o populaţiune ortodoxă de 300.000 Ruteni şi 200.000 Români“, D-lor! Acesta este lucru förte simplu. D-öra-öce Bucovina, până nu demult a fost o ţară preponderant românească, ea şi-a conservat caracterul şi cele 300.000 de Ruteni sunt scoşi dintr'o conscripţiune a populaţiunii mie necunoscută. Eu însă, d-lor, vă mai pot servi cu o autoritate pe acest teren, cu autoritatea statisticului Czörnig, care în anul 1846 a fixat numărul Românilor cu 180.417, ér pe cel al Rutenilor cu 140.627 (Dep. Wassilko: Date false! Ceea-öce am spus se bazează pe recensământul oficial a poporului. Conform acestor principii se fim noi guvernati în Bucovina? Acesta nu vom mai suferi-o nici-önd. Cu ast-fel de date voiţi să cărmuiţi ţera?)

Preşedintele: Rog linişte, acum are numai d-l bar. Hormuzachi cuvântul.

Dep. bar. **Hormuzachi**: Mai încolo dep. Wassilko dice (cetesee): „La noi d-lor există ceva unic în felul său, în camera noastră provincială merg Rutenii, Polonii, Germanii şi Ovrei aliaţi; şi care este cauza? Din simpla causă că...“ (Dep. Wassilko: Acesta este adevărat!) Rog a nu mă întrerupe. „Din simpla causă, pentru că duc tema de romanisarea ţării şi pentru-öc cu toţii au trebuit să se alizeze, ca să impedeze romanisarea“. Acest fapt este adevărat, că în camera provincială a Bucovinei d-nii Ruteni, Poloni, Germani şi Ovrei s'au aliat în contra partidului roman.

Din care causă? Pentru-öc la noi în ţară agitatorii, cari sunt pronunţati duşmanii ai Românilor, sub actualul guvern fac cea mai bună carieră, pe când funcţionarii obiectivi avansază förte greu. (Dep. Wassilko: Numiţi vre-unul!) D-le Wassilko eu, când fîi urma discursul, nu te-am întrerupt, rog deci a nu mă întrerupe nici pe mine. (Dep. Wassilko: Dacă d-ta comuni lucruri neadeverate trebuie să te întrerup.) Acesta este notoric. De aceea şi acesta este un fapt incontestabil: töte fragmentele de popöre disperse, cari rîvnesc la graţia guvernului, deşi au interese heterogene, se aliază cu duşmanii Românilor.

D-l Wassilko, vorbind despre societatea pentru cultura ţării, mai spune (cetesee): „Ce servicii credeţi, că a oferit această societate ţării?“ Eu nu sunt apörătorul so-

cietăţii pentru cultura ţării, dör din esperienţele mele făcute de mai mulţi ani încöce şi pentru-öc cunosc referinţele în ţera. am convingerea, că această societate şi-a implinit datorica pe cât este posibil într'o ţera mică şi materialicesce decăduţă. Acestă activitate a fost recunoscută de toţi miniştrii de agricultură, cari cred, că începönd dela ministrul Chlumecki, când era ministrul de agricultură, au vizitat ţera şi s'au convins despre activitatea acestei societăţi.

Acestă societate cât a putut şi-a implinit datorica. cum va confirma şi majoritatea din ţera. (Dep. Wassilko: Noi reprezentăm majoritatea! pentru-öc majoritatea membrilor acestei societăţi se compune din agricultori). D-l Wassilko a dîs, că se înţelege de sine, că această societate nu este pentru populaţiune. Rectific acesta, ca neadeverat, pentru-öc acesta este o societate în care sunt reprezentaţi cei mai marcaşi agricultori din ţera. (Dep. Wassilko: Da, vr'o că-va proprietari mari. Nici un ţeran nu se admite, astfel este societatea). Că în societate se află proprietari mari şi acume şi Români ca membri, se înţelege de sine, că însă alte persoane nu ar fi fost primite, nu-mi este cunoscut. Relativ la adunarea generală nu pot nimic comunica, pentru-öc nimic nu-mi este cunoscut despre acesta.

(Va urma).

Rösboiul din Africa sudică.

Pe terenul luptelor din Africa sudică nu s'a petrecut acum în urmă ceva mai însemnat. S'ar päré, că şgomotul armelor ar voi să fie înlocuit cu o linişte de câteva zile, în care timp se se facă încercări de pace. Étä anume, ce se vestese din Bruxella şi din Londra:

Burii pentru pace?

Bruxella, 11 Martie. „Petit Bleu“ publică o telegramă din Londra, care confirmă förte hotărît scirea, că **Krüger** şi **Steyn** s'au adresat pe cale telegrafică guvernului engles şi au oferit încheierea păcii, însă pe baza respectării independenţei celor două republice. Acesta s'a întâmplat în nöptea de Marţi spre Miercuri. Miercuri dimineaţa a fost espedat răspunsul guvernului engles, care e de caracter implacabil şi se finesea cu aceea, că singura condiţia pe lângă care Anglia pöte să încheie pace este: *supunerea necondiţionată*.

Londra, 11 Martie. Foile comunică, că Marţia trecută au sosit dela presidenţii **Krüger** şi **Steyn** cinci telegrame în limba olandesă, în care întreabă pe guvernul engles, că pe lângă ce fel de condiţiuni s'ar puté ajunge la încetarea ostilităţilor? La acest comunicat se mai adaugă, că e basată presupunerea, că guvernul a răspuns la acele telegrame şi încă în înţeles, care *eschide ör ce indulgenţă*.

Telegramele acestea au format ör şi alaltăeri senzaţia zilei la Londra şi pretutindeni.

O nouă luptă.

O telegramă a lordului Roberts cu data de 11 Martie din *Driedfontein* spune:

Federaţiuni s'au opus ör tötä ziua înaintării nostre şi ni-au pricinuit mari şi multe dificultăţi prin cunoştinţa lor a terenului. Cu töte acestea, graţia atitudinii admirabile a trupelor, am ajuns la destinaţia. Divizia generalului **Kelly Kenny** a avut rol principal. Două bataliöne au alungat pe Buri prin atac de baionetă. Burii au avut pierderi însemnate şi au lăsat pe câmpul de atac 120 morţi. Am făcut 20 de prizonieri. Numörul exact al pierderilor nostre nu-l cunosc. Printre morţi sunt 2 căpitani şi un civil, între răniţi sunt 2 coloneli, doi căpitani şi 5 sublocotenenti.

Tot din *Driedfontein* Roberts depeşază, că a telegrafat preşedinţilor Transvaalului şi statului Oranje, protestând din nou în contra abuzului cu stögul alb. Roberts mai spune, că în lagörul lui Cronje a aflat multe glönte esplosive, ceea-öce este o vätämare a usurilor de rösboiü şi a convenţiei dela Geneva.

Cum s'au retras Burii dela Ladysmith.

Telegramele sosite din Pretoria, cu privire la retragerea Burilor dela Ladysmith, dic:

„Retragerea a fost förte rea din cauza erorii unui comandant şi din cauza relelor

soir“, ce ne soseau dela Modderriver. Pe când se mişcau două mii de caré cu provisiuni, s'a deslänţuit o teribilă furtună, care a prefăcut drumurile în adevărate torente. Cu mare greutate puterăm să demontăm „Long-Tom“ (colosalul tun). Într'o plöia de grante am respins două asalturi ale Englesilor. O divisiä de cavaleria englesă a fost distrusă. Sosind la calea ferată, am espediat ränii, dör tunurile şi caréle au fost transportate pe jos. Un tren al nostru a asvirlit în aer töte podurile dintre Ladysmith şi Glencoe. Am înduriat minele de cărbuni dela Elandslaagte şi ajutaţi de lumina colosală produsă de incendiu, am putut face retragerea“.

SCIRILE DILEI.

— 29 Februarie v.

Reprezentatiune de artiştii români.

Aflăm, că D-na Fanny Ionescu, soţia cunoscutului artist I. D. Ionescu, cu o trupă asociată de artiştii români va da Vineri s'era în Braşov o reprezentaţiä de cantonete, duete, terţete şi dansuri naţionale. Atragem atenţiunea publicului român din Braşov asupra acestei reprezentaţiuni, care promite o s'era plăcută de distracţiä. Pre-cum auzim se va da numai acesta una şi singură reprezentaţiä.

Despre peregrinii „gr. cat. maghiari“ li-se vestese foilor unguresei, că au fost primiţi Vineri în audenţă de Papa. Că ocazia acesta episcopul rutén **Valyi** din Eperjes a predat memoriul în cestiunea limbei liturgice maghiare. Pe episcopul **Valyi** şi pe membrul casei magnatilor **Szabo Jenö**, conducătorii deputaţiunii, Papa i-a reţinut pentru audienţă separată. Reuegaţii se nutresc cu speranţa, că Roma le va implini cererile. Atät ar mai trebui!

Piesele de 5 coröne. Föia oficială unguresă publică ordinaţiunea ministrului de finanţe despre punerea în circulaţiä a pieselor de 5 coröne.

Un premiu care nu află concurenţi. Episcopul unitar din Cluşiü **Moise Berde** a lăsat la mörtea sa o fundaţiune, din care se se împartă în fia-care an câte un premiu de 1000 coröne aceluia dintre profesorii dela gimnasiul unitar din Cluşiü, care în decursul anului scolar nu va negliöia nici o öră nici un minut de a se presenta la prelegere. Pană acum însă astfel de profesor la gimnasiul amintit nu s'a găsit, aşa că comitetul administrativ al fondului în două rânduri a trebuit să reţină stipendiul, căci altfel ar fi vätëmat intenţiunile testatorului. Acum comitetul se ocupă cu ideia, ca să schimbe dispoziţiunea testamentară în punctul acesta şi să dea stipendiul său celui mai bäträn profesor, seu aceluia, care relativ negliöeză mai puţin örele.

Esposiţiune de tesături. Esposiţiunea de tesături, broderii şi cusături naţionale din palatul ministeriului domeniilor din Bucuresci organizată de către d-na **Theodora Pavelescu** din Câmpulung, presintă un deosebit interes şi merită ca să fie vizitată, avönd o mulţime de lucrări de o frumseşe rară, cari lucrări, döce „Aper. Naţ.“ vor face multă onöre României la Esposiţiunea universală din Paris. Mare este meritul d-nei **Theodora Pavelescu**, care este artistă în felul său, conducönd pe tinerile ţerance române ca să producă atâtea lucruri variate şi ca desemn şi ca colöre. În partea dröptă casă de ţeran modest complectată cu tot ce obicötesce a-şi împodobi ţeranul harnic casa sa. În stänöa casă de ţeran mai bogat, împodobită asemenea cu diferite lucruri mai luxöse. De remarcat sunt mai multe stofe cu colorii variate comandate de M. S. Regele României, de-asemenea mai sunt espuse diferite draperii, scörte, marame, costume separate pentru fia-care judeţ, vestiminte preofesci şi alte mici lucrări brodate cât se pöte de artistic.

Taxa telegramelor espres. Ministrul unguresc de comeröiü **Hegedüs** a dispus că dela 1 Martie începönd taxa pentru in-

grosul ostilor sale la Deşiü. Decî el decise a continua calea spre nord şi a trece munţii în Marmatiä.

Moise orientat despre mişcările lui Chiş, temöndu-se ca nu cum-va acesta să se reistörcă acasă, seu să trecă în Marmatiä şi astfel să scape preşiösa prădă, trimite pe un Gheorghie Mako cu o mie de Unguri şi pe Murza şi Ak cu 2000 de Tătarî în marşuri forţate în contra lui. Mako îşi face încă pe cale planul să surprindă pe Chiş, precum o făcuse Redei cu hauduicii lui Basta la Căpjan, dör fiind-öc Chiş era un om isteţ şi precaut, Mako nu putü duce în deplinire acest plan. Chiş ajunse la satul Dumitrea, când află de apropierea duşmanilor. Aci el ocupă o poziţiä tare dela natură, pe care o mai şi fortifică cu şanşuri şi astfel, pregătit a vinde scump prada duşmanului, aşteptă atacul. Mako soseöce şi atacă cu Ungurii şi Tătarii cu vehementă poziţiä lui Chiş, römînd la prada grösă ce-i aştepta, dör Chiş se apöră vitejesce şi prin stratagemă, că dete foc unei părţi a satului, constrinse pe duşmanii a se retrage şi numai după-öce trecü focul fură scoşi Români din poziţiä lor şi bätuţi de

majoritatea covirşitoare. Farcas Chiş, împreună cu mai mulţi ostaşi, cădură priuşi în mâna Tătarilor, cine putü scäpă cu fuga, ér cele 700 de caré töte cădură pradă învingötorilor.

Deja dela începutul întreprinderii sale Moise purta o frică continuă de Şerban, Domnul Munteniei, din care causă se înduplecă să răsumpere pe Chiş din robia Tătarilor cu 200 de galbini şi să-l primöseä în soldul său ca general.

În aceleaşi zile fü bätütă şi împărăştiată şi acea cötă de 200 de ostaşi, pe care o trimise Chiş spre Cluşiü.

În prevederea luptei inevitabile cu Şerban, Moise nu lasă nimic neîncercat, ce putea să-i fie spre avantajü. Astfel înţelegönd, că acea parte a Söcuilor, cari locuesc în Treiscaune (Söcuime) ar fi pe partea lui Şerban, trimise pe noul său general Chiş şi pe un Albert Nagy să rösöole pe Söcuii din celelalte districte şi să prădeze Treiscaunele. — Acestă întreprindere succede şi Chiş ou Nagy prădează acei ținut.

(Va urma.)

timarea telegramelor expres în locuri, unde nu este stațiune telegrafică ori telefonică, are să fie computată în 1 corónă, fără privire la distanța dintre locul destinației și ultima stațiune telegrafică, ori telefonică, Suma de 1 corónă are să plătească înainte trimițătorul telegramii. Ulterior nu i-se mai cere nimic.

Espulsări. Eri dimineță a fost espulsat din România lucrătorul bulgar Mihail Bacinarov. Ați vor fi espulsați, prin Giurgiu, studenții mediciniști bulgari *Gabrovski* și *Colaro*.

Comploturi monarchiste. Guvernul din Rio de Janeiro scia încă de o lună, că câți-va nemulțumiți complotază în contra Republicii. Când a aflat, că banii, cari veneau dela monarchiști, erau distribuiți de câți-va agenți ai poliției și de câți-va indiviți Guvernul a luat o hotărâre. — Unul din conjurați trebuia să aresteze pe președintele de Campos-Salles la Petropolis. În cas de succes, un guvern provisoriu de șese membri ar fi luat puterea.

Foc într'o mănăstire din Roma. În noaptea de 7 Martie un guardian din piața Santa Marta de lângă Vatican vădă esind un nor gros de fum din mănăstirea fraților din Santo Stefano dei Mori. Indată guardianul bătă la porța mănăstirii și chemă pe păzitor. În mănăstire se produse o panică indescriptibilă mai cu seamă printre tinerii călugări, cari dormeau într'o cameră alăturată de locul unde isbucnise focul. Încendiul luă proporțiuni foarte mari și amenință întregul edificiu. Guardianii și frații putură cu mare greutate stinge focul, care arse cu toate acestea o mulțime de lucruri sfinte.

Capelă „bură“ în București. Am făcut cunoscut, scrie „Apărarea Națională“, venirea în Capitală a unei capele musicale compusă din Burf. Ni-am exprimat mai alaltăeri mirarea cum acești Burf au putut trece în timp de 5 săptămâni dela Olanda până în București atâtea orașe însemnate în cari conform programei anunțate în Olandă, trebuiau să debuteze. Am arătat tot-odată opinia unui diar din Viena despre acea capelă—și în urma cercetărilor făcute de noi suntem în stare să aducem cetitorilor noștri următoarele sciri despre această capelă compusă din nisce șarlatauri, cari nici n'au vădut pôte pe un bur. Dacă le dăm epitetul acesta, avem două motive: Primul motiv este exploatarea valorosului nume de „Bur“, care se bucură astăzi de stima Europei întregi și al doilea, curajul cu care nisce derbedei, având în frunte un Evreu speculant, au îndrăsnă de a-și bate joc de buna credință a poporului din Europa centrală. Etă amănuntele informațiilor pe cari le primim. O capelă compusă din Burf imitatori face un turneu de concerte în Europa centrală. Conducătorul acestei capele este un ore-care Wolf. Acest Wolf și-a asimilat numele de Vollenhofen, un nume patrician și bine cunoscut în Olandă și în Transvaal și are îndrăsnă să răspândescă falșă versiune, că el a venit în Geneva împreună cu trupa sa înainte de isbucnirea războiului și nu pôte să se mai întorească în patria sa — și câte mai multe. Acest Wolf și muzicanții lui n'au călcat nici-odată în Transvaal. Wolf a compus capela sa în Amsterdam în anul 1895 pe timpul Expoziției și a dat concerte pe piața „Marit“ în Olanda-veche. Numeriile principale din acele concerte erau compozițiile maestrilor olandesi vechi. Pe urmă capela acesta a plecat la Cadix. Astăzi acest Wolf de Vollenhofen speculează simpatiile europene centrale pentru burf. Acest fapt necalificabil și înjositor a stârnut peste tot locul, unde Wolf s'a arătat cu compania lui de șarlatauri, o mare indignare.

Fometea în India britanică. Consulatul austro-ungar din Bombay raportază următoarele: Despre fometea din India britanică pricinuită de raporturile nefavorabile ale recoltei, numai acum după încheierea anului 1899, ne putem face o idee generală. În luna Octomvrie a anului trecut după calculul guvernului, recolta a fost foarte rea

pe un teritoriu engles de 100,000 kilometri pătrați și pe alt teritoriu, de sub diferiții principii indigni, de 250,000 kilometri pătrați (15 milioane locuitori). După calculele mai nouă teritoriile cari n'au produs aproape nimic au o estensiune de 300.000 kilometri pătrați cu 40 milioane locuitori. Din acestea, 140.000 kilometri pătrați sunt englese.

Concert Raoul Koczalski. Ați și mâne, în 13 și 14 Martie, va da celebrul pianist tânărul Raoul Koczalski, precum am anunțat deja, în sala redutei concerte cu programe foarte alese compuse din compoziții de Beethoven, Chopin, Rubinstein, Liszt, Gluck. St. Saens, Wagner și din propriile compoziții ale d-lui Koczalski. La Ateneu în București d-l Koczalski, care se bucură deja de un reume european, a dat mai multe concerte c'un splendid succes. Diarele bucureștene laudă mult talentul și arta brillantă a artistului, care a fost admirat mai ales în interpretarea compozițiilor lui Chopin. Bilete se capătă la librăria Hiemesch și sera la cassă.

Otravă în loc de rachiu. La tribunalul din Budapesta s'a pertractat zilele acestea un cas foarte tragic. Pe banca acușătorilor se afla o domnă, soția funcționarului Al. Hautzinger, acuzată pentru omor. O simplă întâmplare a adus pe nenorocita în această situațiune fatală. În 16 Iulie anul trecut ea a însărcinat pe portierul dela casa, în care locuia, să-i curețe clanțele dela uși. Portierul i-a împlinit cu plăcere doriința și, după-ace a isprăvit lucrul, a fost invitat de stăpâna casei să ia un pahar de rachiu. Ea îl duse în bucatăria, luă oștielă de-o jumătate de litru și-i turnă în pahar. Fluiditatea alunecă repede pe gâtul portierului, dăr în momentul următor i se făcă grozav de rău. Fluiditatea ea și un foc îi arse gâtul și stomacul. Stăpâna numai decât cercețea cuprinsul sticlei și spre mai marea ei spaimă constată, că în sticlă n'a fost rachiu de prune, cum creduse ea, ci un fel de acid, ce se întrebunțază la bateriile sonetărilor electrice pentru producerea curentului de lipsă. Stăpâna numai decât luă măsuri pentru a scăpa viața nenorocitului portier, a trimis după medic, medicină etc., dăr după 6 zile de suferințe nenorocitul portier își dete sufletul. Înmormântarea i-o făcă nobila femeie pe cheltuēla sa. În cauza aceasta s'a ținut pertractarea alaltăeri, la care acuzata a declarat simplaminte, că ea n'a sosit ce este în sticlă, că nu ea a pus sticla în acel loc, ci nisce fiil ai săi etc. După-ace văduva răposatului n'a pretins nici o despăgubire și n'a cerut nici pedepșirea acuzatei, acesta a fost achita și procurorul n'a recurat. Bărbatul acuzatei, care se afla afară, aflând de achitarea soției sale, o îmbrățișă la întâlnire și plânsă cu sgomot amândoi de bucurie, neputându-se reculege timp de mai multe minute.

Intinderea ciumei în India. În Calcuta ciuma a luat o întindere teribilă. Săptămâna trecută au fost 411 casuri de mörte. Locuitorii părăsesc orașul. Guvernatorul vizită cu doctori mahalalele cele mai serece cari inoculează pe bolnavi cu serum. Pentru Marsilia s'a decretat carantina pentru provincia. — Se telegrafază de asemenea din Buenos-Ayres Agenției „Reuter“ că acolo sunt foarte mulți bolnavi de pesta-bubonică. S'au luat cele mai severe măsuri pentru localizarea flagelului.

Rectificare. În primul articol din numărul trecut, colóna întâi, rândul 8 de jos în sus, este a-se ceti: „a luat cuvântul Ludovic Mocsary“ în loc de „Ludovic Mocsony“.

Parochiă română gr. or. în Budapesta. Foile budapestane aduc scirea, că Dumineca trecută s'a ținut în Budapesta adunarea pentru constituirea unei parochii române gr. or. în Budapesta. Adunarea s'a ținut în sala dela restaurantul „Regina Angliei“. Au luat parte vre-o 200 de Români din Budapesta.

Adunarea a fost presidată de d-l Iosif Gal, membru al camerei magnaților, care desfășură istoria cestiunei bisericei Românilor din Budapesta, care acum se ține de

diecesa Aradului și care se află în poziție, de a se pută constitui în parochiă. Adunarea cu unanimitate s'a pronunțat pentru constituirea parochiei și tot cu unanimitate e ales de preot pe G-orge Bogoevič, catechetul român de până acum.

Membri ai comitetului parochial au fost aleși d-nii: Dr. Iosif Gal membru al camerei magnaților, George Serb deputat dietal, G. Raț consilier ministerial, Ioan Kandesky mare comerciant, Dr. Iuliu Pușcariu jude de tribunal, Dr. Augustin Dumitreanu medic de justiție, Silviu Saciu translator ministerial, Dr. Emil Babeș avocat, Dr. Victor Cupșa conoepist ministerial și Paul Todorescu, mare proprietar. S'a ales apoi o comisiune, care să facă pregătiri pentru ciădirea unei capele și celelalte lucruri de lipsă. Li-s'au trimis, în fine, arhierieilor români gr. or. din patriă telegrame de salutare.

Pecatele lui John Bull.

Seim, că deja dela începutul războiului pressa franceză și-a aflat o deosebire predilectă în ași bate joc de Englesi și a-i persifa în tot chipul. Chiar eri am arătat cum unul din diarele umoristice franceze scie să ironizeze îngâmfarea englesă.

De curând a apărut în Paris o broșură intitulată „Pecatele lui John Bull“, al cărei autor se ascunde sub pseudonimul *Aristide* și în care se pune la primul loc întrebarea: În ce este Anglia mare? Răspunsul îl dă imediat: în ipocrisă, trufă, în cele mai urite păcate, în jăfuire și într'o josnică perfidiă față cu națiunile străine!

În fața acestei „măreții“ a trușăului popor insular, *Aristide* pune *micimea* lui și arată cât este de mic și neînsemnat John Bull în adevărata civilizație, în educație, artă și în virtuțile umane. Egoismul Englesilor, dice autorul broșurei, e atât de mare, încât ei îl consideră de o virtute și se laudă cu el într'un mod neobișnuit. Englesii au știut să facă a-se crede despre ei, că sunt extraordinar de religioși, pe când de fapt sunt nisce farisei și Tartuffi cu suflet corupt. Prin trei secol de-arădudul diplomația englesă n'a făcut altceva decât se învrăjbecă națiunile străine, împintărându-le la războie sângeroase și fără folos. Poporul mărginit al Angliei crede apoi, că soldatul engles e cel mai bun și mai viteț din lume, deși la această credință nebasată n'a dat ansă, decât că Englesii cu armele lor ucigătoare au pustiit și nimicuit cu sutele popore neapărate.

Englesul, continuă *Aristide*, este națiunea cea mai fudulă din lume. Fiind-că un timp ore-care a mers în fruntea națiunilor pe teren comercial și industrial și în urma acesta a câștigat averi imense, s'a încredut într'atâtea, încât ar disputa celorlalte națiuni chiar și dreptul de a trăi. Fudulia acesta i-a născut'o obscurantismul, care domnesce în clasa mijlocie englesă. Englesul nu e setos după știință, se trage dela învățatură și nu iubesc decât jocul și sportul. De ocupațiunea spirituală se înstreinează așa de mult, încât deă pôte să câștige banii și fără cunoștința de carte, în viața lui nu ia în mână condei și hărătia. Folositoare pentru el este numai știința priu care pôte să câștige banii. Înaintea lui toate sunt un geseu: religia, joc, cultivarea artei și mai ales literatura.

Englesul se fălescă bucuros cu bogăția lui. În timp de trei vécuri el a stors și despoiat o bună parte a continentelor și étă că pofta lui detestabilă nu s'a potolit încă. Dintre poezii și scriitorii englesi numai aceia pot fi populari, cari linguseșcă vanitatea națională și cari propovăduesc superioritatea spirituală englesă peste celelalte națiuni. Englesii nu pot pricepe de ce nu sunt iubiți de poporele străine. Dăr nu-i pot iubi și stima, fiind-că sunt fățarnici, aroganți, brutali, ipocriți, egoiști și perfidi, — încheie autorul broșurei, care este dedicată Burilor și venitului din vândare e destinat pentru spriginerea cauzei lor.

Literatură.

În tipografia Gutenberg Joseph Göbl din București (Strada Dómnei 20) a apărut: „*Predice ocazionale și funebrale* de Dr. Em. Elefterescu, membru al Asociațiunii, membru fondator al societății de lectură „Inocențiu M. Clain“ din Blașiu și alte societăți culturale.“ Tom. II. Prețul 4 lei, pentru Austro-Ungaria 3 cor. 50 bani.

ULTIME SCIRI.

Londra, 12 Martie. Lui „Daily Mail“ i-se vestescă din Pretoria, că *consulii puterilor străine* au fost convocați la o conferență și au fost rugați, să ceară *intervenția* statelor reprezentate, ca să se facă sfârșit vărășilor de sânge.

Londra, 12 Martie. În lupta de eri, care a fost extraordinar de esacerbată, au participat multe trupe australiene. — Din Pretoria se anunță, că Mafeking se află neîntreput sub bătaia tunurilor.

Londra, 12 Martie. Consiliul de miniștri engles a declarat, că preține dela Burf supunere necondiționată. Guvernul mai cere, ca cei doi preșidenți și partidele lor să fiă depărtați, corpurile legiuitoare actuale să fiă dizolvate și toți Burii desarmați.

Lourenzo-Marqueze, 12 Martie. Aici sosesc în massă străini din Transvaal, căci acolo nu mai sunt siguri. Muncitorii de mine asigură, că funcționarii dela guvern și alte persoane spun pe față, că minele mai principale și orașul *Johannesburg* va fi pustiit.

Bruxella, 13 Martie. În cercurile apropiate de agentul transvaalian se negă, că *Krüger* și *Steyn* s'ar fi rugat de pace la Londra.

Bruxella, 12 Martie. Președintele republicii Transvaal *Krüger* a conferit cu *consulii puterilor din Pretoria* și prin mijlocirea lor s'a adresat către marile puteri cu rugarea să intervină în favoarea unei păci echitabile.

DIIVRISSE.

Bloemfontein. Înainte de asta despre capitala nici unui stat nu se vorbea așa de puțin ca despre capitala statului liber Oранже. Acum toate privirile sunt îndreptate asupra acestui oraș, așteptând să vadă, când va succede generalissimului engles a intra victorios în Bloemfontein. — *Bloemfontein* este oraș mai tânăr. Originea lui o găsim în anul 1846, când Anglia începă să anecheze statul bur Oранже, care o supăra. Atunci avea lipsă de o rezidență pentru locuitorul său, unde să pôtă fi pus la adăpost el și trupele sale. A ocupat așa-dăr prin Kok Adam teritoriul dintre riurile Kaal, Spruiit și Modder, adecă locul pe care e situat azi Bloemfontein. Pentru prima-ora s'a fost aședat aici un Bur cu numele *Bloem* și astfel s'a făcut prima colonizare, ér orașul și-a luat numele dela Bloem și dela isvorul (*fontein*) de alături numărându-se orașul *Bloemfontein*. Capitala statului Oранже e foarte izolată. În jurul ei nu sunt orașe, decât Kimberley la depărtare de 100 miluri englese. Până la Pretoria trebuie să facă o cale de 300 miluri. Este un platou uriaș, acoperit cu ierbă și foarte potrivit pentru cultura vitelor. Interesant e, că ierbă platoului e de color brună. Cătuțele sunt încunjurate cu arbori acacia și gummi, ceea-ce le dă aspect fermecător. Privirea omului rămâne însă foarte satisfăcută, când de-odată i-se arată în valea verde un șir întreg de case pretinose, marea mulțime de oameni și opera civilizației. Pe ambe părțile se ridică un șir de coline, ér la vest un lanț de munți înalți și sterpi. Bloemfontein face o impresie foarte plăcută. Casele sunt edificare frumos, prevalând colorile roșu și alb olandese. În centrul orașului se află o piață pătrată. Casele sunt aproape toate partere. De-alungul orașului curge o vălcea. În oraș domnesce liniștea, pacea și bunăstarea. Acolo nu există proletariat, dăr nici milionari nu prea sunt, esistența tuturor însă este asigurată. Industria lipsescă cu totul și armonia caselor n'o conturbă de loc urlăie înalte de fabrici, nici aerul curat și sănătos nu e stricat de fumul nădușitor.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.
Din 10 Martie 1900.

Renta ung. de aur 4%	97.70
Renta de coróne ung. 4%	93.10
Impr. cáil. fer. ung. in aur 4 1/2%	100.60
Impr. cáil. fer. ung. in argint 4 1/2%	100.—
Oblig. cáil. fer. ung. de ost I. emis.	99.40
Bonuri rurale ungare 4%	92.25
Bonuri rurale croate-slavone	93.65
Impr. ung. cu premii	164.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	141.75
Renta de argint austr.	99.35
Renta de hártie austr.	99.20
Renta de aur austr.	98.30
Losuri din 1860.	136.25
Acții de-ale Băncei austro-ungară	128.80
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	187.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	235.85
Napoleonori	19.27
Mărci imperiale germane	118.50
London vista	242.75
Paris vista	96.30
Rente de coróne austr. 4%	99.45
Note italiene.	90.15

Cursul pieței Brașov.
Din 12 Martie 1900.

Bancnota rom. Cump.	18.90	Vënd.	19.—
Argint român. Cump.	18.40	Vënd.	18.50
Napoleon d'or. Cump.	19.20	Vënd.	19.30
Galbeni Cump.	11.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	128.—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	10.75	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

●●●●●●●●●●●●●●●●●●

De vëndare.

● **casă cu etagiu** in strada Nisipului de sus Nr. 12 (Scheiu) **se vinde din mână liberă** — Doritorii de a o cumpăra să se adreseze la proprietarul, Brașovul vechiu strada lungă nr. 103. 875 2-3.

●●●●●●●●●●●●●●●●●●

„HAȚIEGANA“,
asociațiune de anticipațiuni și credit în HAȚEG.

Contul Bilanțului pro 1899. — Mérleg számla 1899 évre.

Active—Vagyon.			coróne	fil.	Pasive—Teher.			coróne	fil.
1	6	Cassa în numérar, — Pénztári készlet	6987	66	1	72	Părți fundamentale 463, — Törzsbetétek	46300	—
2	96	Credite cambiale, — Váito kölesön	204.718	cor.	2	8	Depunerī și interese capitalisate, — Betétek és tőkésített kamat	266393	83
		Credite cambiale cu acop. hip., — Váito kölesön jelzálog biztosítva	242.489	cor.	3	80	Fondul de rezervă, — Tartalék alap	46300	—
3	47	Mobilier după amortisare de 10%, — Butorzat 10% törlesztés után	279	—	4	93	Fondul special de rezervă, — Külön tartalék alap	1974	21
4	10	Spese procesuale restante, — Hátralékos perkölség	1405	44	5	94	Fondul de pensiuie, — Nyugdíj alap	1659	77
5	98	Proteste, — Ovások	138	82	6	1	Reescompt, — Vizleszámitálás	15838	—
6	2	Bon Giro Conto, — Giro-Contó	2215	38	7	12	Interese de acțiuni neridicate, — Törzsbetét után fel nem vett kamat	309	62
7	11	Anticipație de salar compt., — Előlegezett fizetés a könyvvezetőnek	133	02	8	95	Dividende neridicate, — Fel nem vett osztalék	108	—
8	5	Realități, — Fekvőcégek	1031	12	9	89	Contribuție după interese cap. II semestru 1899, — Betét kamat után adó 1899 II félévre	1032	75
9	16	Efecte, — Értékpapir	585	—	10	48	Interese transitoare anticipate, — Előlegezett átmeneti kamat	4928	44
10	49	Chiria casei ant., — Előlegezet házbér	240	—	11	56	Marce de prezentă, — Jelenti jegy	1086	—
					12	57	Binefaceri neridicate, — Fel nem vett adakozások	1000	—
					13	15	Depozitul „Hațiegana“, societate pe acții, — „Hațiegana“, részvénytársaság letét	56041	20
					14	81	Profit curat, — Tiszta nyereség	17250	62
			460222	44				460222	44

Hațeg, in 31 Decembrie 1899.
Bontescu Mihály m. p., director-escutiv.   **Ioane Baciu** m. p., cassar.   **Ioan Muntean** m. p., comptabil.

Membrii din Direcțiune:

*Julius Popovits m. p.,   Stefan Șielariu m. p.,   B. Popovits m. p.,   Avram Celegredean m. p.,   Doboș Todor m. p.,
 Saraftin Nicolae m. p.,   George Costa m. p.,   Todor Făgăraș m. p.*

Subscrisa comisiune de supraveghiere a examinat contul bilanțului și, confrontându-l cu registrele principale și auxiliare purtate în regulă, l'a găsit în consonanță cu acelea și exact.

Hațeg, in 10 Martie 1900.
Ioan Cornea m. p.   **George Balas** m. p.   **Paul Oltean** m. p.

Contul Profit și Perderi. — Nyereség és veszteség számla.

Eșite—Kiadás.			coróne	fil.	Venite—Bevétel.			coróne	fil.
1	89	Contribuție de stat, comitat și comunală, — Állami, megyei és községi adó	3177.32	cor.	1	97	Interese de escompt, — Leszámitolási kamat	41965	71
		Contribuție 10% după int. capit. pe II sem. 1899, — II félévre tők-kamat adó	1032.75	cor.	2	7	Competință de scris, — Írásdíj	7536	92
2	85	Timbre, — Bélyeg	145	54	3	88	Accesorii, — Mellékjövedelm	658	90
3	99	Porto, — Postabér	52	27			Profit de curs, — Árfolyam nyereség	71	04
4	56	Marce de prezentă, — Jelenti jegy	1086	—					
5	3	Interese de Reescompt, — Vizleszámitolási kamat	23.7	90					
6	14	Interese la Depunerī, — Betétek kamat	16385	37					
7	13	Spese administrative, — Kerelési kölség	1033	80					
8	47	Amortisare din mobilier, — Butorzati törlesztés	31	—					
9	49	Chiria de casă, — Házbér	640	—					
10	11	Salare, — Fizetések	7000	—					
11	81	Profit curat, — Tiszta nyereség	17250	62					
			50232	57				50232	57

Hațeg, in 31 Decembrie 1899.
Bontescu Mihály m. p., director-escutiv.   **Ioane Baciu** m. p., cassar.   **Ioan Muntean** m. p., comptabil.

Membrii din Direcțiune:

*Julius Popovits m. p.,   Stefan Șielariu m. p.,   B. Popovits m. p.,   Avram Celegredean m. p.,   Doboș Todor m. p.,
 Saraftin Nicolae m. p.,   George Costa m. p.,   Todor Făgăraș m. p.*

Subscrisa comisiune de supraveghiere a examinat contul Profit și Perderi și, confrontându-l cu registrele principale și auxiliare purtate în regulă, l'a găsit în consonanță cu acelea și exact.

Hațeg, in 10 Martie 1900.
Ioan Cornea m. p.   **George Balas** m. p.   **Paul Oltean** m. p.